Punkt i protokollet PR 155/2018 rd

Plenum

Torsdag 7.2.2019 kl. 16.01—20.03

19. Lagmotion med förslag till lagar om ändring av 185 § i utlänningslagen och av 17 kap. i strafflagen

Lagmotion LM 96/2018 rd Toimi Kankaanniemi saf

Remissdebatt

Förste vice talman Mauri Pekkarinen: Ärende 19 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till förvaltningsutskottet.

Debatt

19.29 **Toimi Kankaanniemi ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lakialoitteessani ehdotan, että rikoslain 17 lukuun lisättäisiin 7 d § siirtämällä se pykälä nykyisestä ulkomaalaislaista, jossa se on 185 §. Ulkomaalaislaissa se on siinä muodossa, että ulkomaalainen, joka laittomasti ilman asianmukaisia asiakirjoja oleskelee Suomessa, syyllistyy ulkomaalaisrikkomukseen, ja siitä on rangaistuksena sakko. Kun tämä ulkomaalaisrikkomus siirrettäisiin esityksen mukaan rikoslain 17 luvun 7 d §:ksi, niin samalla se esityksen mukaan säädettäisiin niin, että siitä olisi rangaistuksena sakko tai enintään puoli vuotta vankeutta. Tätä rikoslain 17 lukua muutettiin vastikään niin, taisi tulla tämän vuoden alusta voimaan, että valtionrajarikos 7 §:ssä, maahantulokiellon rikkominen 7 b §:ssä ja alueloukkaus 7 c §:ssä säädettiin ankarammin rangaistuiksi rikoksiksi. Johdonmukaista on, että ulkomaalaisrikos säädetään myös tässä samassa sarjassa, koska on hyvin johdonmukaista niin menetellä.

Arvoisa puhemies! Meillä on maassa tällä hetkellä arvion mukaan 10 000 entistä turvapaikanhakijaa, jotka ovat saaneet hylätyn päätöksen, eli heillä ei ole Suomen voimassa olevan lainsäädännön mukaan oikeutta saada turvapaikkaa eikä näin ollen heillä ole oleskelulupaa eikä tarvittavia asiakirjoja Suomessa oleskeluun. Tämä määrä 10 000:sta on nousemassa lähiaikoina kerrotun mukaan jopa ehkä 15 000:een, eli valtava määrä luvattomia, laittomia maassa olijoita on täällä, ja heillä on tietty perusturva, jonka ovat muun muassa kaupungit ja myöskin eduskunta suonut heille. Tällainen joukko merkitsee taloudellisesti isoa rasitetta tässä tilanteessa, ja lisäksi turvallisuuteenkin liittyy kysymyksiä, joita on syytä pohtia.

Arvoisa puhemies! Kun rangaistuksena ulkomaalaisrikkomuksesta tällä hetkellä on sakko, niin tiedämme, että nämä laittomasti maassa olevat eivät sakkoja maksa. Eli kun he käytännössä ovat myös siinä tilanteessa, että he eivät saa tehdä työtä Suomessa, samainen pykälä kieltää työnteon, niin heillä ei ole laillisia tuloja, ja kun ei ole laillisia tuloja, niin ei varmastikaan myös sakkoja pystytä perimään. Näin ollen jos tehdään näin, kuin esityksessä on, eli siirretään tämä rikoslain puolelle ja säädetään mahdollinen vankeusrangaistus, enintään kuusi kuukautta, niin voidaan saada tehokas ase käyttöön tässä suhteessa tämän

laittomuuden hillitsemiseksi. Uskon, että sillä olisi merkittävä ennalta ehkäisevä vaikutus tähän ongelmaan.

On myös muita tekijöitä. Ulkomaalainenhan voidaan ottaa säilöön nykyisenkin lain mukaan, ja saattaa olla, että tämä kuusi kuukautta ei riitä varsinaiseen säilöönottoon, ellei ole rikosepäilyä, mutta joka tapauksessa tämäkin puoli saisi tässä jonkin verran ryhtiä siihen nähden, mikä tämän hetken tilanne on.

Arvoisa puhemies! Tämä on yksi osa sitä kokonaisuutta, josta olen tehnyt toimenpidealoitteen ja kaksikin kirjallista kysymystä viime ja toissa viikolla. Ensimmäiseksi toimenpidealoitteessa esitin, että turvallisista maista ilman asianomaisia asiakirjoja Suomeen pyrkivien rajalta käännyttämistä tehostettaisiin. Pääministeri Sipilä totesi, että silloin 2015 olisi voitu käännyttää turvallisista maista, esimerkiksi Ruotsista, tulleet turvapaikanhakijat rajalta. Ministeri Orpo oli täysin päinvastaista mieltä. Tein tästä kysymyksen, jolloin saataisiin selvyys, onko vai eikö.

Lisäksi olen tehnyt toimenpidealoitteen ja kysymyksen siitä, että Suomen hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin näiden 10 000, tai mikä määrä se nyt onkin, palauttamisesta ei heidän turvattomiin kotimaihinsa vaan kotimaidensa lähellä oleviin turvallisiin maihin ja niissä oleviin pakolaisleireihin, joissa naiset, lapset ja vanhukset ovat, ja nuoret miehet ovat vastaavasti Suomessa. Tämä tilanne on nähdäkseni täysin kestämätön. Nämä toimenpiteet voidaan tehdä, ja perustuslakimme ei sitä estä.

19.35 **Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Hätkähdin tänään, kun katsoin asialistaa ja näin otsikon, ja sehän oli tismalleen sama otsikko kuin millä itse tein lakialoitteen 29.3.2017, pari vuotta sitten. Tuolloin tein lakialoitteen laiksi ulkomaalaislain 185 §:n ja rikoslain 17 luvun muuttamisesta.

Tämän vuoden alusta lähtien rikoslakiin on tullut uusi säännös maahantulokiellon rikkomisesta. Aiemminhan kiellon rikkomisesta on määrätty yleensä sakkorangaistus ulkomaalaisrikkomuksesta, ja jatkossa elikkä nytten vuoden alusta alkaen kiellon rikkomisesta seuraa sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta.

Lakialoitteeni pohjallahan olivat nämä omat kokemukset ulkomaalaispoliisista ja kollegoiden jatkuvasti sen jälkeenkin tulleet kertomukset siitä, kuinka tätä maahantulokieltoa rikotaan toistuvasti ja, kuten edustaja Kankaanniemi kertoi, niitä sakkoja ei sitten maksella ja niitä on vaikea periä muutenkaan.

Mutta tämä kuitenkin tullut niin kuin ilosanomana, ja teille voin ilmoittaa sen, että laki on tullut voimaan vuoden alusta alkaen.

Tässä edustaja Kankaanniemi samoja lakipykäliä esittää muutettavaksi sillä ajatuksella, että täällä maassa niin sanotusti laittomasti oleskelevia, kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneita, käännytyspäätöksen saaneita, jotka eivät poistu vapaaehtoisesti, tällä pystyttäisiin jotenkin rankomaan. Näinkö olen ymmärtänyt? Ja heti tulee mieleen tämmöinen ihan perusasia, laillisuusperiaate. Lainkäytön perusperiaatteitahan on, ettei uutta säännöstä voisi taannehtivasti soveltaa. Koska tämä tuli tänään minulle vähän tuoreena asiana, niin minä näen jotenkin aika erikoiseksi sen, kun täällä on jo olemassa niitä henkilöitä, että sitten tehtäisiin semmoinen laki. Voisimmeko me sitten soveltaa sitä? Tuleeko meillä perustuslakiasioita? Onko tätä pohdittu ollenkaan? Vaikuttaa siltä, että hyvin vaikea asia.

Ja vielä tuohon kuitenkin, kun edustaja Kankaanniemellä oli huolta näistä, hän sanoi, että noin 10 000 henkilöä olisi nyt laittomasti täällä maassa vielä, elelisi tavalla tai toisella. Se on totta, ja poliisi on huolissaan siitä ja kaikki muutkin, ketkä asiaa miettivät vähän. On-

han se selvää, että jos ei ole mitään laillista oleskelumahdollisuutta, niin silloin on helppo mahdollisuus ajautua sinne rikollisuuden piiriin. Mutta kuitenkin tämä määrä, 10 000, meidän pitää ajatella sitä käytännön kautta järkevästi. Minä tapasin täällä yli kymmenkunta ulkomaalaisvalvontaa ja huumevalvontaa tekevää poliisikollegaa, ja se on niin arvokasta työtä. He ovat niin ammattimaisia miehiä. He tuntevat niin sanotusti kaikki luukut pääkaupunkiseudulla, ja he tietävät, missä kämpissä asutaan, missä on sitä vaihtuvuutta ja näin. Suomi on kuitenkin pieni maa sinänsä. Pienet piirit täällä on. Minä sanoisin sen, että se 10 000 tällä kelillä, Suomen talviolosuhteet ottaen huomioon, kyllä minä sanon, että ei varmaan tuo luku pidä paikkaansa.

Mutta yhtä kaikki, tässä tuli mieleen se, että koska tässä nyt oli aivan tismalleen sama asia, niin tuossa pohdittiin muutamien edustajakollegoiden kanssa, lainattiinko tässä kollegoitten ideaa, kuten tänään jo asiakohdassa 15 edustaja Savio mainitsi siitä perussuomalaisten lakialoitteesta, että Laihollahan oli semmoinen lakialoite lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain 2 §:n muuttamisesta. Jo tuolloin oli siitä puhetta, joten tällaisia pohdintoja tuli sitten mieleen. [Sami Savio pyytää vastauspuheenvuoroa] Laihohan oli tehnyt kirjallisen kysymyksen siitä asiasta jo aiemmin. Ja sitten se oli kummallista, kun Laiho pyysi aikaisemmin koko eduskunnalta, kaikilta kansanedustajilta, nimiä, niin te keräsitte vain perussuomalaisilta ja jätitte päivää ennen kuin Laiholla meni. Tämä on niin kuin mielenkiintoinen, varmaan tabuaihe, mistä ei saisi puhua eduskunnassa. Vähän katsotaan, mitä ne toiset sanovat.

Eilen saimme vanhuskeskustelussa kuunnella sitä, kuinka perussuomalaisilta tuli hieno idea siitä, mikä oli aivan toisintoa ja kopio, mitä puheenjohtaja Petteri Orpo oli sanonut, että täytyy sanktiot olla riittävän kovat näille, jotta tämmöiset ylikansallisetkin yritykset tosiaankin sitten ottaisivat onkeensa. Se oli aivan tismalleen sama, mitä kokoomus oli jo esittänyt aikaisemmin.

Toki se on hienoa, että meillä on samanlaisia ajatuksia näistä asioista, ja varmasti kannamme yhtä lailla huolta siitä, että laittomasti täällä maassa oleskelevat saataisiin pois, mutta sitä en kyllä ehkä näe oikeana tapana, että voi taannehtivasti käyttää. — Jos edustaja Savio, kun on varmaan innokas tähän vastaamaan, ottaisi myös siihen kantaa, voisiko tätä edustaja Kankaanniemen lakia soveltaa taannehtivasti.

19.41 **Sami Savio ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin itse asiassa vastauspuheenvuoroa. — Edustaja Ruoho nyt antoi, sanoisinko väärän todistuksen tai ainakin hyvin epätarkan lausunnon lakialoitteestani, jota tosiaan tässä pykälässä 15 jo sivuttiin aiemmin tänään. Elikkä itse tein lakialoitteen laiksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta, ja edustaja Laiho kokoomuksesta tosiaan myös samassa kuussa teki samaa asiaa käsittelevän lakialoitteen, mutta todettakoon nyt tässä, että ne lakialoitteet ja pykälät eivät olleet identtisiä. Meillä molemmilla oli siinä lakialoitteessa esitys, että kolmen kuukauden aikaraja, jota lyhyemmissä työsuhteissa tätä rikostaustaotetta ei vaadittaisi, sieltä poistettaisiin, mutta lisäksi itse esitin sitä, [Puhemies koputtaa] että tulisi ottaa käyttöön sijaisrekisteri, jolloin tosiaan jo ennakolta pystyttäisiin estämään näitten henkilöitten palkkaaminen, joilla joitakin rikkomuksia on taustalla. [Veera Ruoho: Hyvä viilaus!] Eli ei ollut samasta lakialoitteesta kysymys.

19.42 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Ruoho esitti kyllä varsin erikoisia näkemyksiä näistä lainsäädännöllisistä periaatteista koskien takautuvaa lainsäädäntöä tai jo-

honkin erityiseen ryhmään kohdistuvaa lainsäädäntöä. Onneksi hän ei taida olla perustuslakivaliokunnassa, koska nämä näkemykset olivat todella erikoisia.

Eihän tässä lakialoitteessa ehdoteta taantuvaa lainsäädäntöä vaan sitä, että kun tämä lainsäädäntö astuisi voimaan, siitä hetkestä eteenpäin tässä maassa laittomasti olevia kohdeltaisiin tämän uuden, muuttuneen lainsäädännön mukaan. Mitään takautuvaahan siinä ei ole, eikä tämä kohdistu millään tavalla erityisesti maahan turvapaikanhakijoina tulleisiin henkilöihin ja heidän laittomaan oleskeluunsa vaan ylipäänsä henkilöihin, jotka oleskelevat maassa laittomasti.

Tämä lakialoite puuttuu tärkeään ja keskeiseen ongelmaan tämän päivän Suomessa. Vuoden 2015 turvapaikkakriisin jälkeen erityisesti on maassamme korostunut tämä ongelma, että on tuhatmäärin henkilöitä, joilla ei ole laillista oikeutta maassa oleskeluun. Nyt kun luvaton oleskelu maassa katsotaan vain sakon arvoiseksi teoksi, virkavallan keinot puuttua siihen ovat käytännössä hyvin rajalliset. [Veera Ruoho: Ei katsota! Tsekkaa laki!] Tällä lainmuutoksella luotaisiin osaltaan tehokkaasti painetta maasta poistumiseen, poistettaisiin taas yksi haittamaahanmuuton vetovoimatekijä ja annettaisiin välineet aidosti puuttua tähän ongelmaan ja poistaa maassa laittomasti oleskelevia. Niinpä esitys on totta kai kannatettava, ja ihmettelen, miksi tällainen aukko laissa vielä olisi.

19.44 **Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi ottaa tässä hyvinkin kannatettavassa lakialoitteessaan kantaa keinoihin, joilla edelleen tehostettaisiin laittomasti Suomeen pyrkivien ja täällä laittomasti oleskelevien henkilöiden kiinniottoa ja käännyttämistä. Ja kuten edustaja Kankaanniemi tässä edellä toi esille, tämä laittomasti maassa oleskelevien henkilöiden lukumäärä on kasvanut kokoomuksen sisäministerikauden aikana, siis vuodesta 2015 lähtien, tuhansiin henkilöihin [Veera Ruoho: Teidän hallituksessa olon aikana!] — kokoomus on edelleen hallituksessa — ja heidän kaksi sisäministeriään, tai oikeastaan kolme sisäministeriään, nykyinen sisäministeri Mykkänen, entinen ministeri Risikko ja ministeri Orpo, nykyinen valtiovarainministeri, eivät valitettavasti ole saaneet tätä tilannetta kuriin.

Monen laittomasti maassa oleskelevan henkilön osalta viranomaiset eivät tiedä näiden henkilöiden henkilöllisyyttä, saati olinpaikkaa. Hallituksella on kyllä käytössään keinoja, joilla laitonta maahanmuuttoa ja maassa oleskelua saataisiin hallintaan. Hallitus näet laati vuoden 2015 joulukuussa 80-kohtaisen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman, jossa näitä keinoja on kyllä sankoin joukoin lueteltu. Valitettavasti nykyinen sisäministeri Mykkänen ja tuolloin joulukuussa 2015 sisäministerinä toiminut Orpo ovat yrittäneet peitellä omaa epäonnistumistaan turvapaikka-asioiden hoidossa. He ovat yrittäneet luoda julkista mielikuvaa, jonka mukaan tämä 80-kohtainen toimenpideohjelma olisi olennaisilta osin toteutettu, mutta se ei todellakaan pidä paikkansa. [Veera Ruoho: Mikä puuttuu?]

Todettakoon nyt tässä yhteydessä, kun edustaja Ruoho kyselee, että tässä 80-kohtaisessa turvapaikkapoliittisessa toimenpideohjelmassa on muun muassa seuraavat kirjaukset, joilla laittomasti maassa oleskelua voitaisiin estää tehokkaasti:

”Selvitämme kaikkien laittomasti maahan tulevien henkilöiden henkilöllisyyden muun muassa kansallisten ja kansainvälisten rekisterien avulla ja rekisteröimme heidät turvapaikanhakijoiden sormenjälkirekisteriin.

Edellytämme Dublin-järjestelmän toimivuuden palauttamista siten, että jokainen turvallinen kauttakulkumaa rekisteröi omat turvapaikanhakijansa. Mikäli Dublin-järjestelmän

toimivuutta ei kyetä palauttamaan, hallitus valmistautuu poikkeuksellisiin kansallisiin toimiin vastaavien vaikutusten varmistamiseksi.

Torjumme alaikäismenettelyn väärinkäyttöä.

Perustamme kielteisen päätöksen saaneille erityisiä palautuskeskuksia minimipalveluin sekä varmistamme keskusten alueellisesti järkevän sijoittelun.

Neuvottelut Irakin, Afganistanin ja Somalian kanssa kahdenvälisten palautussopimusten osalta pyritään saamaan valmiiksi mahdollisimman nopeasti. Lisäksi Suomi edellyttää komissiolta nopeita toimenpiteitä Irakin ja Somalian osalta EU:n yhteisten palautussopimusten aikaansaamiseksi."

Tässä vain muutama esimerkki. Keinoja siis olisi, mutta jostain syystä hallitus ei halua niihin puuttua. Ministeri Mykkäsellä [Puhemies koputtaa] on tässä kyllä runsaasti vielä aikaa loppukaudesta.

19.47 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Perustuslaillisuus- ja taannehtivuuskäsitys minulla on kyllä aivan eri kuin edustaja Ruoholla, [Veera Ruoho: Minä kysyin!] mutta sen tutkii aina sitten perustuslakivaliokunta. Ei sitä hallitus eivätkä kansanedustajat yksittäisesti tutki. Siitä voi aina arvionsa esittää, ja te voitte tietysti esittää tämän lähetettäväksi perustuslakivaliokuntaan, jos sitä epäilette. Eli se jääköön ihan omaan arvoonsa.

Te olette tehnyt, edustaja Ruoho, todellakin muutaman muun kanssa lakialoitteen 14/2017, mutta tämä lakialoite on aivan erilainen. [Veera Ruoho: Maahantulokiellon rikkomisesta!] Te jätätte voimaan ulkomaalaislain 185 §:n, jossa otsikkona on Ulkomaalaisrikkomus ja jonka pykälässä sanotaan: "Ulkomaalainen, joka tahallaan oleskelee maassa ilman vaadittavaa matkustusasiakirjaa, viisumia tai oleskelulupaa" — ja niin edelleen — "on tuomittava ulkomaalaisrikkomuksesta sakkoon." Sitten te esitätte rikoslain 17 lukuun 7 c §:ää Ulkomaalaisrikos: "Ulkomaalainen, joka tahallaan tulee maahan, vaikka hänelle on määrätty maahantulokielto yleiseen järjestykseen tai yleiseen turvallisuuteen taikka kansanterveyteen liittyvistä syistä, on tuomittava ulkomaalaisrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi." [Veera Ruoho: No nyt meni oikein!] Tässä 7 c §:ssä, tässä uudessa pykälässä, teillä ei ole oleskelurikosta, vaan tässä on nämä erityisperustelut. Tämä on aivan eri asia kuin tämä minun tekemäni lakialoite, jossa ulkomaalaisen oleskelu, laiton oleskelu, tehtäisiin rikoslain mukaan rikokseksi ja siitä seuraisi sitten puoli vuotta. Olen vähän armollisempi kuin te, kun te esitätte näistä syistä enintään kahden vuoden rangaistusta.

Eli olkaa nyt tarkkana. Ei pidä esittää sellaisia perusteettomia väitteitä, mitä te äsken esititte. [Veera Ruoho: Sama otsikko!] Tämä on aivan eri asia, ja tämä lähtee siitä, että meillä maassa on kestämätön tilanne — ei ole paljon aikaa siitä, kun ministeri tuolta aitiosta näin sanoi — kun meillä on nyt noin 10 000 turvapaikkahakemuksen hylkäyspäätöksen saanutta laitonta Suomessa, ja määrä on nopeassa kasvussa, kun hakemuksia koko ajan käsitellään ja hylätään. Näitä ei saada maasta pois, vaikka he ovat laittomasti, Suomen lakia siis tältä osin rikkoen, ulkomaalaislain 185 §:ää rikkoen, Suomessa. Tähän on saatava muutos, ja sillä on todella tehokas ennakkovaikutus myös siihen, [Puhemies koputtaa] että laittomia ei tule Suomeen.

19.50 **Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että tämä keskustelu käytiin, koska minä huomaan — onko se sitten semanttista väärinkäsitystä tai -ymmärrystä — että jos

me puhumme maahantulokiellon rikkomisesta, niin edustaja Kankaanniemellä saattaa olla semmoinen ajatus, että sieltä se ulkomaalainen, jolle on maahantulokielto rätkäisty siinä vaiheessa, kun hänet on käännytetty tai karkotettu pois maasta... Heidäthän tavataan silloin, kun he ovat jo täällä maassa, harvemmin siinä vaiheessa, joskus toki siellä ihan rajatarkastuksessakin. Mutta kyllä se käytännössä on siinä yhteydessä, kun jotkut näistä syyllistyvät johonkin rikokseen täällä maassa oleskellessaan. — Edustaja Kankaanniemi, otin katsekontaktin sinne. Ymmärsitkö, että tässä me varmasti olemme samalla asialla.

Edustaja Mäkelä yritti vähän niin kuin valkopestä asiaa, kun hän sanoi, että ei tässä tarkoitettu niitä tämänhetkisiä arviolta kymmentätuhatta, edustaja Kankaanniemen mukaan näitä laittomasti maassa oleskelevia. No, minkä takia se mainitaan sitten lakialoitteessa vähän niin kuin siellä perusteissa? [Toimi Kankaanniemi: Mikä?] Minä ainakin tulkitsen asiaa, ja sen takiahan tässä minulla oli semmoista kysymystä. Minähän esittelin alkuun edellisessä puheenvuorossani sen, minkä sisältöinen oli minun lakialoitteeni, ja kerroin, että se on voimassa tällä hetkellä — ei toki niin kuin edustaja Kankaanniemi luki siellä, että esitin kahta vuotta maksimiksi. Sehän perustui näihin käytäntöihin, mitä eri Pohjoismaissa on ja Euroopassa. Se vaihteli yhdestä vuodesta kolmeen vuoteen, ja sen takia päädyin siihen kahteen vuoteen. Ja mitä nyt kuitenkin tapahtui erittäin hyvän oikeusministeri Häkkäsen aikakaudella, oli, että yksi vuosi tuli siihen, niin että se on olemassa ollut. Siellä edustaja Mäkeläkin puhui vain siitä, että ei tule muuta kuin sakkoa. Maksimi on vankeutta. Ottakaa tämä mahdollisuus huomioon, hyvät edustajakollegat.

Vielä haluan muistuttaa kerran siitä, että te olitte kaksi vuotta myös hallituksessa — että jos lähdetään sanomaan, että tiettyjä asioita ei ole tehty. Sitten pyysin näitä esimerkkejä, kiitos niistä, niitä tuli.

Eurodac: Sanottiin, ettei ole rekisteröity näitä tänne tulevia ihmisiä. Nimenomaan silloinen sisäministeri Orpo, joka valittiin muuten siihen aikaan suosituimmaksi ministeriksi [Sami Savio: Kertoo paljon hallituksesta!] — kansastahan se kertoo — teki sen, että me rekisteröimme järjestelykeskukset, että tiedetään ja otetaan ne sormenjäljet. Emmehän me pysty muuta tietämään, mutta pari minuuttia Eurodacia — minä olen itse tehnyt sitä työtä — niin me tiedämme, onko henkilö hakenut turvapaikkaa jostain muusta maasta.

Sanottiin, että Dublinia ei ole noudatettu: Nyt puhun omasta työpaikastani poliisin puolella. Sinä aikana, 2015 jälkeenkin ja samaan aikaan, on Dublin-käännytyksiä kyllä tehty niille henkilöille, joille on ollut mahdollista. Te ette ole tehneet sitä poliisin työtä käytännössä. Minä tiedän, että jos tulee hirveän iso massa ihmisiä, niin siinä rekisteröinnissä menee oma aikansa. 90-luvun puolella toimipaikkani ja työpaikkani oli Helsingin ulkomaalaispoliisissa, mutta me poliisit menimme vastaanottamaan Kotkaan ja me menimme Turkuun, jonne tuotiin suoraan sitten busseilla kosovolaisia turvapaikanhakijoita. Silloin kun puhutaan isoista massoista ja käytännön asioista, se vaatii järjestelyjä, ja siinä on tehty Suomessa hyvää työtä. Että on mielestäni todella kohtuutonta semmoinen, että syytetään ministereitä, jotka noudattavat olemassa olevia lakeja. Suomi haluaa olla oikeusvaltio, ja lähdetään tuommoisia perättömiä syytöksiä heittämään. [Sami Savio: Hallituksella on oikeus tehdä lakiesityksiä!] Ministeri Mykkänen on ehdottanut monta kertaa sitä ja todennut sen, että tarvitaan eurooppalainen ratkaisu, tarvitaan turvapaikkajärjestelmään muutos. Tämä nykyinen systeemi — nyt lainaan ihan itseäni monen vuoden takaa jo — vain kannattaa salakuljettajia ja ihmiskauppiaita, ja se on miljardiluokan bisnes. Kaikki me sen ymmärrämme.

Ne kaksi asiaa, mitä siellä tuli: Toinen oli tämä, että ei ole rekisteröity. On rekisteröity! Elikkä sitä kautta kyllä sitten tiedetään. Toki emmehän me sitä nimeä tiedä, ja me tiedämme jo entuudestaan, että on paljon näitä veijareita, jotka kulkevat viidellä eri henkilöllisyydellä, mutta kuitenkin on rekisteröity, ja siinä on tehty hyvä työ, ja se on äärimmäisen tärkeää siinä jatkossa sitten kun tiedetään, että he ovat rekisteröityjä ihmisiä.

No ei tainnut olla muuta, mutta kiitän arvoisia kollegoita keskustelusta.

19.56 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Ruoholle kommenttina, että totta on, että Suomessa rekisteröitiin. Sitä ennen kuitenkin nämä kyseiset henkilöt olivat tulleet maahamme mahdollisesti ehkä jopa noin kahdeksan Dublinin sopimusta ja Schengen-sopimusta noudattavan, ainakin teoriassa noudattavan, maan läpi, joista yksikään heitä ei ollut rekisteröinyt. Nyt sitten kun Suomessa heidät rekisteröitiin, tämän seuraus on se, että kun nämä henkilöt, useatkin sadat, elleivät peräti tuhannet, ovat oma-aloitteisesti maasta poistuneet jollain tavalla luvattomasti, niin heitä nyt sitten palautellaan Dublinin sopimuksen perusteella Suomeen muun muassa Saksasta. Eli sellaisen palveluksen ministeri Orpo nyt sitten Suomelle teki, että nämä kymmenettuhannet ihmiset ovat rekisteröityjä Suomeen, vaikka heidän ei olisi ikinä tänne pitänyt Dublinin ja Schengen-sopimusten noudattamisen perusteella päästäkään. He ovat nyt sitten rekisteröityjä Suomeen ja Suomen vastuulla ensimmäisenä vastaanottajamaana. Jos tämä on viisasta käytöstä, niin sitten minulla ei taida olla tähän asiaan sen enempää sanottavaa.

Sen kuitenkin sanon vielä tähän lainsäädännölliseen työhön, jota edustaja Ruoho tuossa kuvaili, että lakialoitteen perusteluissahan kuvataan asian nykytilaa sanallisessa muodossa. Siinä kerrotaan, mikä on tämän lakialoitteen peruste, miksi tämmöinen tarvitaan. Ei se lakialoitteen sisältöä ratkaise, mitä lukee perusteluissa, vaan se, mitä lukee pykälässä. Pykälässä ei millään tavalla eritellä, keitä erityisiä henkilöitä tämä laki koskisi. Se koskee sellaisia henkilöitä, jotka ovat maassa luvattomasti.

19.57 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Ihmettelen vähän, kun edustaja Ruoho kovasti puhuu tästä perussuomalaisten hallituksessaoloajasta. Te olette ollut koko ajan, vielä tänäkin päivänä olette hallituspuolueen edustaja [Veera Ruoho: Juuri näin!] ja teitte 2017 tuon lakialoitteen. Miksi sitä ei ole toteutettu? [Veera Ruoho: Se on voimassa!] — Ei ole. [Veera Ruohon välihuuto] — Ei ole. Ei ole tämä oleskelulupa, mitä minä ajan tässä. Oleskelu ei ole voimassa. Teidän esityksenne 7 c §:stä on eri asia, niin kuin minä sen luin. En nyt viitsi toista kertaa lukea, mutta tarkistakaa nyt faktat ensin ennen kuin väittelette. Te olette täysin väärässä tässä asiassa.

Katsokaa säädös 1164 säädöskokoelmasta 2018. Siellä on se lainmuutos, joka tehtiin. Se ei sisällä tätä oleskelurikosta eli ulkomaalaisrikosta oleskelun perusteella vaan ne muut kohdat, jotka mainitsin: valtionrajarikos, maahantulokiellon rikkominen ja alueloukkaus. Ne säädettiin tiukemman rangaistuksen alle — hyvä niin — mutta oleellisin jäi, eli tämä niiden tuhansien maassa laittomasti olevien, joita elätämme, pääosin nuorien miehien, kohtalo.

Miksi teidän kokoomuslaiset ministerinne, avainministerit, eivät ole toteuttaneet tätä teidän tekemäänne lakialoitetta? Se ei ole tältä osin voimassa. Jos te kerran haluatte, että tämä oleskelukin saatetaan voimaan.

Muutenkin teillä oli paljonkin harhaa tuossa puheessanne, mutta jääköön ne nyt kommentoimatta.

Punkt i protokollet PR 155/2018 rd

19.59 **Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Jos te luitte minun lakialoitteeni perusteita, niin siinä oli maahantulokiellon rikkomisen sanktion nostamisesta kysymys. [Toimi Kankaanniemi: Ei ole kysymys tulokiellosta, vaan oleskelusta!] Maahantulokiellon rikkomisen sanktion korottamisesta, ja kerroin niistä perusteita. Minulla oli omina perusteina se kaksi vuotta vankeutta, ja yksi vuosi on tullut, ja se on voimassa.

Elikkä nyt, niin kuin minä ymmärsin tästä keskustelusta, edustaja Mäkelän tukemana, tämä 10 000 henkilöähän vain kertoi nykytilan, mutta sitä ei sitten sovellettaisi taannehtivasti ja niin pois päin, vai mikä siellä oli maininta. Mutta minä en näe, mikä tässä lakialoitteessa sitten on ratkaisu näihin maassa laittomasti oleskeleviin henkilöihin. Mikä se teidän kontribuutionne asiaan on, jos ei sitä voi siihen hyödyntää? Tätä minä olen halunnut teiltä saada selville tämän keskustelun aikana, että onnistuuko.

Ja kun puhuttiin ennalta estävästä vaikutuksesta, niin sehän oli siinä hallituksen esityksenä. Ei sitä ole tehty Ruohon ja loppujen poliisikansanedustajien allekirjoitusten perusteella, vaan kyllä se on ihan hallituksen esityksenä tullut, se maahantulokiellon rikkominen. Mutta yhä edelleenkään minä en ymmärrä sitä, mitä te saatte tällä. Saatteko te oikeasti siihen todelliseen ongelmaan tällä vastausta, jos ei sitä kerta voi hyödyntää käytännössä ollenkaan?

Olikohan minulla jotain muutakin näihin keskusteluihin lisättävää... Mutta tosiaan minä haluan muistuttaa sitä, että olitte hallituksessa silloin itsekin, että yhtä lailla siinä varmasti olisitte voineet käydä keskustelua sisäministeri Orpon kanssa aivan suoraan. Sehän se hallituksen etu on, että hallituksesta käsin voidaan vaikuttaa.

20.01 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa puhemies! Meistä tässä olevista ei kukaan ole ollut ministerinä, että olisimme ihan sillä lailla pystyneet vaikuttamaan, mutta se siitä.

Mutta mikä on tämän aloitteen oleellinen muutos? Se on se, että sakosta siirrytään sakkoon tai vankeusrangaistukseen, [Veera Ruohon välihuuto] niin kuin tehtiin näitten kolmen muun pykälän osalta. Tämä on se oleellinen muutos. Kun sakkoja ei pystytä näiltä perimään, koska heillä ei ole laillisia tuloja ja rikostulosta ne, jotka laittomasti Suomessa ovat, eivät varmaan mitään maksa, niin silloin ainoa rangaistus, joka tehoaa, on vankeusrangaistus. Oletteko eri mieltä? Tämä on se idea, ja näin pitää tehdä. [Veera Ruoho: Se on sama idea kuin maahantulokiellon rikkomisessa!] — Juuri näin. Se on sama idea. Miksi sitä ei ole tehty näin, että myös laiton oleskelu olisi vankeusrangaistusuhkainen? [Veera Ruoho: Semanttista!]

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till förvaltningsutskottet.